

בחסך התיקווה האחרונה של גב' הדה

בושס * קטלוג הסתיו האמריקאי * חוק הקלון המצרי * המבקרת הנפוטטיסטית

● סוקרטיתלוויזיה של הארץ, הגב' הדה בושס, עומדת לפרסם בימים אלה ספר סיפורים על עצמה ועל קשריה עם כמה דמויות-מפתח בתרבות הישראלית. הספר עשוי להיות ספר-רכילות. הוא ייקרא ההר השלישי. יצירות קודמות של גב' בושס ראו אור בקשת ואחר בפרוזה, מבלי שהותירו רושם כלשהו בעולם הספרות הישראלי. פירסום ראשוני לפרסמה עשה עמיתה לעיתון, דן לנגלית, שציין ברשימה במדורו, מגאזין, בעיתון הירושלמי כל העיר: "ושבוראי-עולם יתן לי פעם אחת את הכישרון והסיגנון והרשע שלה — כשאבוא לפרסם בהארץ סקירה על ההר השלישי...".

● לעתיד טוב יותר במדף הספרים מצפים הספרים העומדים לראות-אור בחודשים הקרובים בארצות-הברית, בהתאם לרשימה שפירסם מוסף ניו-יורק טיימס לספרים. הסופר ג'יימס מייצ'ל (דרום פאסיפיק) יפרסם את סיפורו המתאר 15 אלף שנות היסטוריה של דרום-אפריקה. סופרת המותחנים הלן מקאינס תפרסם את סיפורה המטרה הדחוקה, ומייקל קרייצ'טון את סיפורו קונגו. מחבר המותחנים אליסטייר מקליין (תחנת זברה אינה עונה) יפרסם את סיפורו אטאבסקה. מחברם המוכשר של 199 דניאל ונגטייס (בימים אלה מצולם לפי הספר סרט, בכיכובו של השחקן הוותיק ג'יימס קגני) עומד לפרסם ספר בשם אדם לון, בו הוא מתאר את שאיפותיו של צעיר אמריקאי, המנסה לגלות ולחשוף את עצמו בימי המשבר הכלכלי הגדול בארצות-הברית של שנות ה-30. הסופרת המוכשרת ג'ודית רוסנר (מחפשים אחר מר גודבאר) עומדת לפרסם את סיפורה אמליון, שהוא סיפור אהבתה של נערה אמריקאית בת המאה ה-19. המשורר המצרי הפופולארי עבדול רחמן אל-אבנודי בן ה-41, הנמנה על מבקרי מיסטרו זה אנוור אל-סאראת במצריים, הוזמן לחקירה על פי החוק המצרי החדש, חוק הקלון, שנועד להטיל משמעת לאומית. המשורר אל-אבנודי מסיף לצאת למלחמה, שתשיג את החירות השטחים הכבושים מידי ישראל.

● עיתונאית-האמנות של ידיעות אחרונות בירושלים, מרים טל, הגיבה, בתשובה לשאלת עיתון מקומי, על מדיניות התצוגות של מוזיאון ישראל: "זה זמן רב לא מוצג במוזיאון ציור מאת הצייר הישראלי פימה (אפרים רוזנברג), הידוע היטב בארצות הברית... ההתעלמות פימה גובלת לדעתה, בפשע... מה שהגב' טל הסתירה הוא, שפימה היה בעל בתה, רמה טל-רוזנברג, והוא אבי נכדיה של עיתונאית-האמנות, תגובה זו של טל היא בבחינת נאפטיזם".

● סופרו ומתארו של המיעוט ההומוסקסואלי בישראל, יותם ראובני, מבלה בימים אלה בכינוס של סופרים באינדאנאה, ארצות-הברית. קודמו בכינוס זה היה איש על השממר יצחק אורפז.

הרבנים למושבות הגליל בשנת תרע"ד (ניסיון להיברות ולקחיו). זהו ניתוח אחד מבסיסי העימות בין הישוב הישן לבין הישוב החדש. ישראל קולת ממשין בעבודה המשתייכת לפרק הארצישראלי של ספר היובל, ומביא רשימה תחת הר כותרת היסטוריה חברתית ותולדות הישוב. אוריאל מר מפרסם רשימה תחת הכותרת "המעמד האזרחי-משפטי והמעמד התיאורי לוגי של יהודי גרמניה בראשית הרייך השלישי (1933/34). חיים שצ'קר מפרסם פרק כמעט בלתי ידוע על תנועת הנוער היהודית בגרמניה בתקופת השואה.

בסופו של הספר מובאת ביבליוגרפיה של כתבי יעקב כ"ץ, ובה 180 פריטים רשמיים. קובץ זה מלא כרימון, ובכוחו להפרות מוחות רבים ברעיונות בלתי מקובלים ובמידע.

כתבי-עת

סימן קריאה 11

הפורמאט החדש של שנתון הספרות והשירה סימן קריאה (חוברת מס' 11)

מנחם פרי ניצחון מוחץ

מעיד כי בתחרות שהתנהלה בעבר בין שנתון זה לשנתון עכשיו זכתה נבחרת סימן קריאה בניצחון מוחץ, שסילק סופית את היריב מן הוירה.

רפרטואר השמות המתפרסם בסימן קריאה, החל ביוסף בירשטיין, עבור דרך יהודית הנדה, א.ב. יהושע, וזלפי גנג בורכרט, נילי מירסקי, גבריאל צורן, מרדכי גרדמן, יונה וולך, יו מקריראמר, יוסף שרון, עוזי בהר, חנן חבר, נסים קלדרון, גאד תול מרקין ויאיר גרבוז וכלה באחרים, מעיד על קו גובה שלידיב אין סיכוי, ולו הקלוש ביותר, להגיע עדיין.

הקטע המוטבים מאת הסופר האידי יוסף בירשטיין (מתורגם בידי עורך החוברת, מנחם פרי) הוא ספרות במיטבה, שמשום מה אינה זוכה למקום הראוי לה במדינת-ישראל. שלושה סיפורים של וולפגנג בורכרט מתורגמים בידי גבריאל צורן, שהוא מן המעולים שבמתרגמים כיום. אליהם סיפח המתרגם את רשימתו האטו-מיס של וולפגנג בורכרט, החושפת בפני

* סימן קריאה 11 — רבעון מעורב לספרות; העורך מנחם פרי; עורכי מיש' נה: נילי מירסקי, דן צלקה, נסים קלדרון ומשה רון; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 310 עמ' (כריכה רכה).

הקורא הישראלי סופר מרתק ומעולה. מחזור שיריו המעודנים של מרדכי גרדמן שומר על המינוריות של סוג שירה זה. מחזור קטעים אחרים שהאמן החל לפרסם בשנים האחרונות בבמות אחרות. קוראיו ואוהבי כתיבתו של יהושע קצנ' אינם ראויים לביקורת השמנונית אותה מרעיף גרשון שקד על סיפרו מומנט מוסיקאלי. בביקורת זו נעשה עוד ניסיון מטעמו של שקד, לתשבץ סופר לתוך מישבצת העונה לצרכיו האקדמיים. רשימת ביקורת כרתקת היא רשימתו של משה רון היינריך ריינהולד בארץ-המראות: בורח את נוקי נר במזוהית?

שיר מרתק הוא שירה של המשוררת יונה וולך אוננות. הנפתח ב"שוב שכבת עם מר איש לא / אהבת את מכטו הריק / חיביקת את אין גופר... האהבה שהדרה לרגע לרך כשרך / ממלאת כהום את גופך ונפשך / מקצה שערוטיך לאברייך הפנימיים...". עיר של מיון עצמי, בו מעבירה וולך ממדים מקפאים אל השירה שלה ומגיעה עד לשורות כמו "ואת מפניי מה אותו כאהבה עצמית / מוציאה אותו ומתבוננת בו ככתבשני, / הוא יצא מהשירים הישנים הוא / אחד הגיבורים שלהם, גם היופי שלו / כזה, הוא אחד השמות המופלאים / האכזרים כל כך כהתהוות...".

שיר שהוא ממעשי יצירת השירה הי מעולים של השנה האחרונה.

תרגומי ניקולאי גוגול (שבינתיים ראו אור בספריה לעם). מעשה ידיה של נילי מירסקי, יסקרו במדור זה בעתיד. אך מעלותיהם הם ממעלות התרגום הי איותי, שסימן קריאה מנסה לטפח.

קטע של אוננות ספרותית הנפתח ב" תיאור, "צל המגבת שהתייבשה בחוץ נפל על מפת המרובעים הקטנים...". הוא הקטע האונאוגראפי של דן צלקה: דיוקן עצמי בגיל 27. צלקה הוא תופעה לא ברורה בפריפריה של הספרות הישראלית.

מוטב לו למשורר להיות מעורב בהתרחי שויות, גם על חשבון האיכויות השיריות, מפני שמעורבות זו מעניקה מימד של אמנות לאותיות ולמילים שלו.

העמדה הקידמית הוא קובץ ששמו מעיד על ערכיו. הוא מלווה ברישומיו של אריה נבון, שליווה את המאורעות כקריקטור ריסט. זהו מיבחר של שירים, שנלקחו מתוך שלושת כרכי הטור השבועי, וכמה שירים מתוך עיר היונה.

הוא קריא כיום כמו היה ספר היס-טוריה קטן ובהרונים. הוא נפתח בשיר שאותו חיבר אלתרמן ב-1938: אנדה על ילדים שנדדו ביערות. בסיומו כותב אל-תרמן בסארקום: "יש רק עם אחד! רייך אחד! פירר אחד! / למול ילד אחד / בוכה ביער...".

השיר שדור שלם למד בעל-פה, מגש הכסף, מובא כאן במיסגרת סיפור מילי-חמת-השיחרור עם העמדה הקידמית ולילו של אליהו הנביא. מול השיר לבוקר פלישה מצוייה הקריקטורה הנגדרת של אריה נבון הקסטל נכבש.

השיר מסביב למזורה נקרא ממרחק השגים בטונים אחרים: "אומתם לא ליתנה להם אב. / לא ידעה בצאתם לדרך. / היה לילה עמוק ונושם / כתמיד בניסן-הירח. / וישבה בו ערת נערים בני-בליי-שם, / חשופי מרפקים ובר...". ובעקבותיו: "הנה תמו יום קרב וערבו / המלא זעקת מנוסה, / עת המלך נפל על הרבו / ונלכדע לבש תכופה...".

מבעד לשורות האלטרמניות מצויה הר מדינה שבאה אחרי המלחמה, או כמאמר שירו שיבחי הסקטור הפרטי או כולנו הלוציסט שם כתב: "עיתונים ושרים יפרטו על גיתית / את שבחי חלוצי היוזמה הפרטית...". השיר הרב עוזי מספר על ביקור חברי המשלחת הישראלית בפס-טיבל הנוער במוסקבה 1957. יהודי מוס-קבה או כמאמר אלתרמן: "וזאת עשו הרבנים הנודעים רב עוזי ורב צביקה ורב נירי-מרכמוריסט נרויאר. / וגם הרבנית המהוללה נורית...".

איזכור

הטור ה-7

משוררי ההווה הם בעלי נטייה לשמור על נקיון ידיהם ממעורבות כלשהי ב-פוליטיקה היומיומית ובביקורתה. בימים

נתן אלתרמן

עדת נערים בני-בליי-שם

אלה ראה אור קובץ צנום, העמדה הקיד-מית מאת נתן אלתרמן, שהזכיר כי

* נתן אלתרמן — העמדה הקידמית; 119 עמודים; הוצאת הקיבוץ המאוחד (כריכה רכה).